

Rotterdam Internationaal 2021-2025

Gemeente
Rotterdam

1 Inleiding

Rotterdam is een internationale en ondernemende stad. Wereldwijd staat Rotterdam bekend als toegangspoort tot Europa en proeftuin voor innovatieve ideeën en projecten.

Het internationale beleid van de gemeente Rotterdam is consistent gericht op het versterken van de economie van stad, haven en regio en stoelt daarnaast op kennis en op de verbinding tussen kennis en economie. Daartoe ontwikkelen en onderhouden we duurzame relaties met prioritaire landen, steden en regio's, zowel bilateraal als in internationale netwerken. Regelmatig worden de prioriteiten getoetst aan de veranderende internationale en economische ontwikkelingen, uitgaande van de eigen kracht en kennis.

Covid-19

De uitbraak van covid-19 heeft een grote impact op de mondiale verhoudingen. Wereldwijde ontwikkelingen zijn afgebroken, gewijzigd, vertraagd of juist versneld. Het virus heeft grote invloed op het internationale en economische verkeer, in 2020 en daarna. Economische begrippen als zelfvoorziening, diversificatie, waardeketen en industriebeleid krijgen weer meer aandacht, mede gemotiveerd door keuzes voor duurzaamheid, economische veiligheid en gezondheid.

De pandemie kan de bestaande geopolitieke verhoudingen blijvend veranderen, maar ook gewenste economische transitie versnellen. De grote overheidsinvesteringen om de economieën draaiende te houden bieden naast bedreigingen ook kansen voor een goede en groene 'reset', waarin digitalisering, duurzaamheid, circulariteit en inclusiviteit toenemen. De grote steden liggen wereldwijd in de epicentra van de pandemie, lopen als eerste tegen de beperkingen aan, maar lopen ook voorop in de transitie naar goede en groene groei en kansen voor nieuwe bedrijvigheid en banen.

De actuele ontwikkelingen vragen om reflectie op de bekende nationale en internationale prioriteiten, maar bieden ook kansen om ambities te versterken en versnellen. Het Rotterdamse Internationale beleid 2021-2025 bouwt bestendig voort op de bestaande beleidslijnen voor economie en kennis en speelt in op de mondiale economische en geopolitieke ontwikkelingen en uiteraard op de gevolgen van de covid-19 crisis.

Rotterdam. Sterker door. Internationale inzet.

De Rotterdamse aanpak en projecten op het gebied van stedelijke en sociale vernieuwing, innovatie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en gezondheid krijgen internationaal veel aandacht en waardering, ook in de crisisperiode. De noodzaak om steden weerbaarder te maken en de wereldwijde ontwikkeling naar digitale, duurzame, inclusieve en energieneutrale groei, bieden nieuwe mogelijkheden om de concurrentiepositie en het imago van Rotterdam te versterken.

De internationale betrekkingen zetten we in om de ecosystemen in Rotterdam verder te versterken, de gewenste transitie te versnellen en de Rotterdamse kennis en voorbeeldprojecten (iconen) te vermarkten. Dat doen we met gerichte inkomende en uitgaande missies, zowel in fysieke, digitale als hybride vorm en met actieve participatie in strategische internationale netwerken. Inzet is het aantrekken van bedrijven, investeringen,

ladingstromen, evenementen, bezoekers en talent, het stimuleren van internationale handelsactiviteiten en het delen en verwerven van kennis en voorbeeldprojecten.

Leeswijzer

In deze internationale strategie 2021-2025 wordt geschetst wat de mondiale trends en de bestaande beleidskaders (hoofdstuk 2) betekenen voor de twee pijlers van het internationale beleid: economie (hoofdstuk 3) en kennis (hoofdstuk 4). Daarbij wordt, uitgaande van het vigerende beleid, aangegeven wat de (mogelijke) gevolgen van covid-19 zijn en wat dat betekent voor het internationale beleid in de komende periode 2021-2025. De strategie wordt afgesloten met een samenvatting (hoofdstuk 5).

Rotterdam, als internationale en ondernemende stad, floreert bij internationale relaties en samenwerking.

Missie

Het internationale beleid van de gemeente Rotterdam draagt bij aan het gericht versterken van de Rotterdamse economie en ecosystemen, het versnellen van gewenste transities en het verbreden en vermarkten van de kennis van de gemeente en Rotterdamse bedrijven en organisaties.

Visie

Binnen de kaders van het Nederlandse buitenlandbeleid is Rotterdam met inkomende en uitgaande missies actief in prioritaire landen, regio's en steden en participeert in strategisch relevante internationale en Europese netwerken en projecten. Economie en de toegevoegde waarde voor Rotterdam staan daarbij centraal, uitgaande van de eigen kracht en kennis.

Doel

- Aantrekken van bedrijven, investeringen, ladingsstromen, evenementen, bezoekers en talent
- Stimuleren van internationale handelsactiviteiten
- Versterken en vermarkten van kennis en profileren van Rotterdamse iconen

2 Kaders

2.1. Trends en transitie

De wereldwijde geopolitieke verhoudingen zijn de afgelopen jaren verder gewijzigd. De wereld wordt instabieler en onveiliger. De Verenigde Staten keren terug naar het wereldtoneel, China komt verder op, economisch en politiek, India ook maar vooral nog economisch, Rusland manifesteert zich vooral politiek. Spanningen tussen en met deze grootmachten uit zich in handels- en grensconflicten, ongewenste inmenging, ondermijning en cyberdreigingen. Nationalistische tendensen spelen op, intergouvernementele samenwerking verloopt stroever.

De Europese Unie is na de Verenigde Staten en China de derde economie van de wereld, maar speelt politiek een relatief beperkte rol. Duitsland blijft de locomotief van de Unie, Groot-Brittannië gaat haar eigen weg. Binnen Europa neemt de Duits-Franse as toe in belang. Daarbuiten zijn en worden handelsverdragen gesloten met China, Japan, Singapore, Vietnam, Oceanië en landen in Latijns-Amerika (Chili, Mexico en de Mercosur: Argentinië, Brazilië, Paraguay en Uruguay), waardoor de economische relaties verder zullen toenemen.

De grote opkomende economieën, zoals de bekende BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India, China) groeien minder hard maar nog steeds harder dan de geïndustrialiseerde landen. De roep om minder afhankelijkheid van China kan de groei en kansen in andere landen verder versterken, vooral in Zuidoost-Azië (Indonesië, Vietnam, Myanmar, maar ook Zuid-Korea). Azië is nu al verantwoordelijk voor de helft van de wereldeconomie en dat groeit naar verwachting door naar 60% in 2030.

Terwijl in de westerse landen de bescheiden economische groei steeds meer verbonden wordt met duurzaamheid en inclusiviteit kennen de andere regio's ook grote economische uitdagingen. In Zuid-Amerika kunnen de meeste landen de groeiverwachtingen nog niet waarmaken, in Afrika zijn de economische, demografische en sociale uitdagingen enorm.

Technologische en economische ontwikkelingen maken verdere digitale, duurzame en circulaire transitie mogelijk. De tendens om dicht bij huis te produceren neemt verder toe. Productieketens en handelstromen worden regionaler, meer tussen buurlanden en op termijn mogelijk minder intercontinentaal, in nieuwe afwegingen van kosten, efficiency en leveringszekerheid.

De globaliseringsgroei neemt op veel gebieden af, maar het samenspel tussen wereldwijde ontwikkelingen en lokale omstandigheden blijft economieën en markten bepalen: glocalisation. Innovaties op het gebied van klimaataanpak, waterbeheer en gezondheidszorg ontstaan lokaal of in internationale samenwerking, maar worden wereldwijd vermarkt en geïmplementeerd.

Ondertussen neemt de rol van steden én de verstedelijking overal ter wereld sterk toe. Steden staan steeds meer in de frontlinie van het beleid, werken internationaal samen aan de oplossing van gezamenlijke problemen. In stedelijke netwerken als Eurocities, C40 en U20 vragen ze daarvoor aandacht bij nationale overheden en internationale organisaties zoals de Europese Unie, Verenigde Naties en G20. Lokale vraagstukken raken meer en meer internationaal verweven. De traditionele taakverdeling tussen lokale, regionale, nationale

en supranationale overheden transformeert geleidelijk richting complex multi-level governance.

Covid-19

De gezondheidscrisis verscherpt de mondiale politieke spanningen en de verschillen tussen Noord en Zuid, Oost en West, arm en rijk. Voorspellingen over het verloop van de pandemie en de invulling van het 'nieuwe normaal' verschillen en worden regelmatig bijgesteld, maar zijn eensluidend in de conclusie dat de gevolgen ernstig en langdurig zullen zijn. In verschillende scenario's wordt rekening gehouden met een langdurige wereldwijde economische crisis, mogelijk versterkt of gevolgd door een voedselcrisis of een nieuwe gezondheidscrisis.

Tegelijkertijd biedt de crisis kansen om de inzet op opkomende technologieën en gewenste transitie te intensiveren en versnellen: building back better. Landen en regio's die hierin vooroplopen kunnen hun voorsprong uitbouwen en profiteren van de Europese, nationale, regionale en stedelijke herstel- en vernieuwingsinvesteringen. Nederland heeft hiervoor internationaal een goede uitgangspositie.

2.2 Beleidskaders nationaal en internationaal

Internationaal beleid begint tussen landen, maar de grote economische, sociale en milieuvraagstukken zijn het eerst en meest zichtbaar in de steden. Mondiale uitdagingen vragen om lokale oplossingen. Internationale samenwerking staat echter onder druk, getuige onder meer de Brexit, de handelsbotsingen tussen de Verenigde Staten en China en de rol van Rusland.

Een relatief klein, open én innovatief land als Nederland is gebaat bij internationale relaties en samenwerking. Dat geldt met de buurlanden, maar zeker ook met belangrijke partners binnen en buiten Europa en in intergouvernementele en supranationale verbanden zoals de Europese Unie, de Verenigde Naties en internationale economische en financiële instellingen.

Het Klimaatakkoord en de Sustainable Development Goals (SDG's) van de VN en de strategische agenda met de Green Deal voor de EU zijn brede internationale afspraken en ambities. De doeltreffendheid ervan is primair afhankelijk van de inzet van de lidstaten. Maar steden en regio's dragen in hoge mate bij aan het behalen van de doelstellingen.

In de bevoegdhedenverdeling tussen Rijk en gemeente ligt het primaat bij gevoelige kwesties op het gebied van democratie, gelijkheid en mensenrechten nadrukkelijk op nationaal niveau. Binnen de kaders van het nationale beleid en in overleg met het Rijk kunnen die in bijzondere gevallen en op gepaste wijze aan de orde worden gesteld. Rotterdam opereert daarbij vanzelfsprekend binnen de nationale en internationale kaders.

De doelstellingen van het Nederlandse beleid voor buitenlandse handel en ontwikkelings-samenwerking zijn het versterken van het internationale verdienvermogen, het positioneren van Nederland als aantrekkelijke innovatiepartner, het meedraaien in de economische wereldtop en het ontwikkelen van innovatieve oplossingen en nieuwe verdienmodellen. Bedrijven en kennisinstellingen worden gestimuleerd en ondersteund om duurzaamheid en economische groei te vertalen naar handelsdoelen en bij te dragen aan de SDG's. Daarbij wordt uitgegaan van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO), onder het motto '[Goed voor de wereld, goed voor Nederland](#)'.

De Nederlandse inzet is verder nadrukkelijk gericht op de versterking van het midden- en kleinbedrijf en het stimuleren van vrouwelijk ondernemerschap en startups en scaleups. Hierin wordt nauwe samengewerkt met kennispartners, economische partners en ngo's. Het internationale beleid van de gemeente Rotterdam sluit aan op het Nederlandse beleid, heeft belang daarbij en draagt daar waar mogelijk en passend aan bij.

Nederland en Rotterdam zijn wereldwijd sterke merken. 'In internationale onderzoeken waarin het vestigingsklimaat van landen wordt vergeleken, scoort Nederland structureel goed.

In vergelijkingen tussen steden komt Rotterdam in enkele onderzoeken specifiek aan bod. Uit deze vergelijkingen komt naar voren dat Rotterdam het meer dan gemiddeld goed doet.' (Rekenkamer Rotterdam: [Een wereld te winnen, onderzoek naar het beleid voor acquisitie van internationale bedrijven](#), juni 2019).

Covid-19

Het herstel van de economie zal in eerste instantie vooral in de nabije omgeving gezocht worden met aandacht voor consolidatie van werkgelegenheid naast verdere acquisitie. De komende jaren liggen de kansen om Nederlandse en Rotterdamse kennis en posities blijvend te verzilveren juist ook in de buitenlandse regio's waar economische groei is en waar niet alleen in banen, maar ook in duurzaamheid en maatschappelijke ontwikkeling wordt geïnvesteerd. Internationaal beleid kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren. De gemeente werkt daartoe nauw samen met de Nederlandse departementen, ambassades, consulaten, bedrijfsleven, kennisinstellingen en uitvoeringsorganisaties.

2.3 Beleidskaders Rotterdam

Internationaal beleid is lange termijnbeleid en bouwt voort op de eerdere beleidskeuzes, met oog voor de mondiale, regionale en lokale ontwikkelingen en bestuurlijke en economische prioriteiten. Continuïteit, stabiliteit, veiligheid en betrouwbaarheid zijn belangrijke factoren. Innovatief vermogen en goed opgeleide, ondernemende en internationaal georiënteerde inwoners en medewerkers zijn sterke troefkaarten. Schaarste ruimte en omgevingsthema's zoals stikstof en geluid, kunnen beperkende factoren zijn in het vestigingsklimaat.

Rotterdam is een stad met een uitgesproken karakter, energiek en nooit hetzelfde. Het is de toegangspoort tot Europa en proeftuin van de wereld voor innovatieve ideeën en projecten. Een stad waar de Make It Happen mentaliteit voelbaar en zichtbaar is. Het uitdragen hiervan maakt Rotterdam relevant in de wereld en versterkt de concurrentiepositie en het internationale imago van Rotterdam.

Rotterdam Internationaal 2021-2025 bouwt voort op eerdere documenten en beleidskeuzes: het [Beleidskader Rotterdam Internationaal 2015-2020](#) en het [Programma Internationale en Europese Activiteiten](#). Dit droeg als titel 'Rotterdam wereldstad: vaste koers, nieuwe ambities' om uitdrukking te geven aan de continuïteit die nodig is in internationale betrekkingen, maar wel met oog voor veranderingen en kansen. Dat is nu actueler dan ooit.

Covid-19

De veranderende internationale (politieke, maatschappelijke en economische) verhoudingen kunnen grote gevolgen hebben voor de positie van Rotterdam. Dat geldt zeker voor het havenindustriële complex maar ook voor de stedelijke economie en regionale ontwikkeling. Tegelijkertijd bieden de herstelplannen en economische transitie kansen voor stad, haven en regio. Veerkracht, vernieuwing en veiligheid nemen in belang toe. Het internationale beleid 2021-2025 van Rotterdam speelt daarop in. De bestaande Europese en internationale relaties zullen bijdragen aan herstel en ontwikkeling, waar nodig en nuttig worden nieuwe contacten gelegd.

Rotterdam zet in reactie op de corona-uitbraak in op herstelmaatregelen, extra investeringen en het coronaproof en toekomstbestendig maken van staand beleid onder de noemer 'Rotterdam. Sterker door'. Rekening houdend met een diepe recessie en traag herstel wordt in het economisch herstel- en stimuleringsplan de ingezette koers op de drie doorbraken - Kansen voor Rotterdammers, Fijn wonen in een wereldstad en Energietransitie en nieuwe economie - voortgezet en waar mogelijk versterkt en versneld.

Het Rotterdamse internationale beleid draagt bij aan het versterken van de ecosystemen van de prioritaire economische sectoren, het verwerven en vermarkten van kennis en ervaring van Rotterdamse bedrijven en instellingen en het profileren van voorbeeldprojecten.

Ook voor de meer lokaal georiënteerde opgaven, projecten en beleidsterreinen is het belangrijk de internationale ontwikkelingen te volgen, door de Rotterdamse kennis en ervaringen uit te wisselen en te vergelijken met die van andere steden. Het internationale beleid van Rotterdam kent daarom twee nauw verbonden pijlers, die elkaar ondersteunen en versterken: economie (hoofdstuk 3) en kennis (hoofdstuk 4).

3 Economie

In het internationale beleid van de gemeente Rotterdam komen de prioritaire economische beleidslijnen (3.1), de activiteiten van de economische partners (3.2) en de inzet in prioritaire landen en regio's (3.3) bij elkaar.

3.1 Economische prioriteiten

De economie van stad en haven staat centraal in het internationale beleid van Rotterdam. Bij het afwegen van de internationale inzet staat de bijdrage aan duurzaam verdienvermogen en werkgelegenheid en de toegevoegde waarde voor de Rotterdamse economie en ecosystemen voorop.

Internationale bedrijvigheid in Rotterdam

- Internationale bedrijfsvestigingen dragen in Rotterdam bij aan ruim 17% van de totale werkgelegenheid. Dit waren in 2016 51.400 banen.
- De werkgelegenheid bij internationale bedrijfsvestigingen neemt met gemiddeld 1.100 banen per jaar toe.
- Jaarlijks vestigen zich rond de zestig á zeventig buitenlandse bedrijfsvestigingen in Rotterdam. Deze bedrijven dragen gemiddeld veel bij aan de werkgelegenheid.
- In Rotterdam heeft in 2016 3,3% van de bedrijfsvestigingen een buitenlandse herkomst; in heel Nederland was dit 1,9%.
- Vooral de clusters Food en Maritiem zijn bovengemiddeld internationaal.
- Ruim een derde (34%) van de internationale vestigingen in Rotterdam is afkomstig uit een van de buurlanden van Nederland, 18% komt uit de Verenigde Staten en 4% uit China.

Bron: Rekenkamer Rotterdam: Een wereld te winnen, onderzoek naar het beleid voor acquisitie van internationale bedrijven, juni 2019.

De economische structuur verandert in hoog tempo onder invloed van technologische en maatschappelijke veranderingen. De prioritaire sectoren van de gemeente en economische partners zijn: Energie en Resilience, Life Sciences & Health, (LS&H, inclusief Medische technologie), Logistiek, Maritiem & Offshore, Hightech Systemen & Materialen (HTSM) en Agrofood.

Innovatie en internationalisering van het midden- en kleinbedrijf, in het bijzonder van startups en scaleups, en het onderhouden van goede relaties met bedrijven en investeerders zijn belangrijke sectordoorsnijdende thema's. Het internationale beleid is gericht op het versterken van de ecosystemen van deze prioritaire sectoren en het profileren van Rotterdamse kennis en iconen.

[Herstel en vernieuwingsagenda Rotterdamse economie](#) (september 2020) benoemt zes samenhangende sporen voor de grote stedelijke opgaven:

- Human capital (opleiden, banen, talent)
- Brede sectorstructuur (haven en stad)
- Economische transities (digitaal, energie en circulair)
- Economische aantrekkingskracht van de (binnen)stad
- Nieuw ondernemerschap en innovatie ecosysteem
- Dienstverlening en launching customer (service aan de stad)

Covid-19

De coronacrisis heeft grote invloed op de Rotterdamse stedelijke economie. De kansenongelijkheid is toegenomen, woon-werkverkeer en OV-gebruik afgenomen, veerkracht, aantrekkelijkheid en ontmoetingsfunctie van de stad zijn aangetast en hebben nieuwe impulsen nodig. Vernieuwing en investeringsvermogen van het bedrijfsleven staan onder druk en vooral de sectoren maritiem, detailhandel, cultuur, toerisme en horeca zijn hard geraakt. Positief is dat de digitalisering is versneld en het profiel van het Rotterdam Life Sciences & Health cluster is versterkt.

De haveneconomie ervaart deglobalisering en herstructurering van logistieke ketens. Maar ook digitalisering in ketens en processen en impulsen voor energietransitie en omvorming naar circulaire economie.

Deze opgaven en de investeringen op het gebied van economie en energie hebben vrijwel zonder uitzondering een belangrijke internationale dimensie. De ontwikkeling naar digitale, duurzame en energieneutrale groei biedt juist ook internationaal kansen tot samenwerken (qua kennis, investeringen, opschalingen) en vermarkten. Groeisectoren zoals medische technologie en mobiliteit spelen op een wereldwijde markt, met grote kansen én concurrentie.

De Rotterdamse ambities om klimaatneutraal te worden, de groenste haven van de wereld te zijn, een waterstofbeurs te realiseren en de positie als Maritime Capital of Europe te verstevigen zijn per definitie internationaal. Hetzelfde geldt voor de verwezenlijking van de internationale ambities voor sport-, cultuur-, congres- en toerismebeleid. Ook de doelstellingen om Digitale voorbeeldstad 2025 te worden, in 2025 Zero Emission City Logistics te hebben, en in 2026 een mondiaal podium te zijn voor internationaal aansprekende wereldse sportevenementen, zijn grensoverstijgend.

Innovatieve 'levende laboratoria' als het Pandemic Disaster Preparedness Center, de Smart Health Tech Campus, de Cultuurcampus op Zuid en Rotterdam The Hague Innovation Airport hebben potenties zich te ontwikkelen tot voorbeelden op internationale schaal. De zeven stadsprojecten zijn beoogde stadsiconen, die de internationale faam op het gebied van stedelijke ontwikkeling, duurzaamheid en social return hooghouden. Ook Rotterdamse beleidsprogramma's, zoals het Rotterdamse Weerwoord en de Rotterdam Resilience Strategie, staan internationaal in de spotlights.

De internationale kansen voor Rotterdam liggen voor een belangrijk deel in de cross-overs tussen de oude en de nieuwe economie. Rotterdam heeft een goede naam opgebouwd als havenregio en voorloper bij sociale vernieuwing, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Dat biedt een sterke uitgangspositie voor het vermarkten van kennis en innovatieve oplossingen: Rotterdamse oplossingen voor mondiale problemen.

3.2 Partners

De gemeente werkt in het internationale beleid nauw samen met de economische en maatschappelijke partners in stad, haven en regio. Internationale ambities, prioriteiten en activiteiten, zoals inkomende en uitgaande werkbezoeken, worden regelmatig afgestemd.

De internationale inzet is gericht op het aantrekken van internationale bedrijven, handel, investeringen, evenementen, talent en bezoekers en het internationaliseren van innovatieve kansrijke bedrijven.

Covid-19

Gemeente en Rotterdamse economische en maatschappelijke partners hebben, versneld door covid-19, hun ambities waar nodig aangepast in herstelplannen. Samen met de economische partners worden de internationaal relevante en kansrijke product-marktcombinaties per sector en thema onderzocht.

In de Groeiagenda Zuid-Holland - Samenhangend investeren in verdienvermogen, brede welvaart en werkgelegenheid, doen bedrijven, kennisinstellingen en overheden in Zuid-Holland voorstellen voor duurzame investeringen in onder meer kwantum-technologie, kunstmatige intelligentie, cybersecurity en geavanceerde geneeskunde. De haven biedt grote kansen als internationale waterstofhub, voor het verduurzamen en automatiseren van water- en landtransport en voor ontwikkelingen op het gebied van CO2 afvang, gebruik en opslag (CCUS: carbon capture utilisation and storage) en koolstofneutraliteit.

In de [nieuwe overkoepelende acquisitiestrategie](#) uit 2019, die in een gezamenlijk traject van gemeente, Rotterdam Partners, InnovationQuarter en Havenbedrijf Rotterdam tot stand is gekomen, wordt het proactief aantrekken van buitenlandse bedrijven doelbewust ingezet als instrument voor de transitie naar een digitale, duurzame, circulaire én inclusieve economie. Kernpunten zijn de omslag van kwantiteit naar kwaliteit en de inzet op Goede en Groene Groei.

De grootste impact hebben sectordoorsnijdende sleuteltechnologieën voor digitalisering (Internet of Things, Artificial Intelligence, 5G, data platforms) en verduurzaming (wind- en zonne-energie, energie opslag, waterstof, smart grids). Daarbij is geconstateerd dat innovaties op het gebied van ontwerp, prototyping en robotica het meest bijdragen aan duurzame economische groei en werkgelegenheid. De gezamenlijke inzet voor buitenlandse acquisitie wordt daarom proactief gericht op dat type bedrijven, vooroplopend en toonaangevend op hun terrein.

Naast het aantrekken van nieuwe bedrijven wordt ook samengewerkt op het terrein van strategisch accountmanagement, gericht op het behouden en faciliteren van reeds gevestigde internationale bedrijven en organisaties. Speciale aandacht is er voor het midden- en kleinbedrijf en het optimaliseren van het innovatie-ecosysteem voor startups en scaleups door gericht mee te werken aan het leggen van internationale contacten, ondersteunen van internationalisering en profilering van Rotterdamse iconen (Actieprogramma Up!Rotterdam, PortXL).

Gemeente Rotterdam, Havenbedrijf Rotterdam, Innovation Quarter en Rotterdam Partners versterken elkaar hierin. Andere economische en maatschappelijke partners in stad, haven en regio, werken hieraan mee. Regionaal onder meer in de Groeiagenda Zuid-Holland, de convergentie van de universiteiten van Delft en Rotterdam en de maritieme dienstverlening in de Drechtsteden en Rotterdam. Landelijk wordt uiteraard ook nauw samengewerkt met

departementen en uitvoeringsorganisaties als de Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

De wereldwijde netwerken en relaties van bedrijfsleven en kennisinstellingen zijn belangrijke instrumenten in de internationale betrekkingen. De haven- en logistieke netwerken met steden en regio's over de hele wereld bieden andere bedrijven en instellingen aanlandingspunten.

Het internationaal georiënteerde bedrijfsleven en de grote diversiteit aan nationaliteiten met wereldwijde netwerken en relaties zijn sterke troeven van Rotterdam.

Internationaal onderwijs en de beschikbaarheid van talent zijn belangrijke vestigingsvoorwaarden voor internationale bedrijven, ondernemers en expats. De plannen voor een internationale campus en de initiatieven van Erasmus Universiteit Rotterdam, Erasmus MC en TU Delft voor convergentie op het gebied van Health & Technology, Resilient Delta en AI, Data & Digitization, versterken het internationale vestigingsklimaat verder.

3.3 Landen

De prioritaire landen in het vigerende internationale beleid van de gemeente zijn de buurlanden Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten, de BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India en China) en de Golfregio. Met deze landen, specifieke steden of regio's daarbinnen, worden al decennia intensieve relaties onderhouden, regelmatig ook leidend tot wederzijdse (bestuurlijke) bezoeken. De intensiteit van de contacten varieert uiteraard in de tijd, mede afhankelijk van de wederzijdse belangen en de omstandigheden.

De VS, VK, Duitsland, China en Japan zijn qua bedrijfsvestigingen, investeringen en werkgelegenheid de belangrijkste herkomstlanden van internationale bedrijven in onze regio. De buurlanden zijn de belangrijkste handelspartners, Duitsland voorop, op ruime afstand gevolgd door België en daarna Frankrijk (vooral exportland) en China (vooral importland).

China en India bieden veel kansen vanwege de hoge groeicijfers van hun grote economieën. De ontwikkelingen in deze landen worden op de voet gevolgd en afgestemd met de partners. Daarnaast worden regelmatig de kansen in andere markten onderzocht, met name in Argentinië, Indonesië, Japan, Singapore, Vietnam en Zuid-Korea.

Rotterdam onderhoudt blijvende internationale relaties met landen en gebieden waar bedrijven of groepen bewoners speciale banden mee hebben. De wereldwijde netwerken van het (haven-) bedrijfsleven en van de 174 culturen in Rotterdam, maken het voor bedrijven, expats en uitwisselingsstudenten aantrekkelijk zich in Rotterdam te vestigen en deel te nemen aan onze samenleving. De culturele diversiteit en meertaligheid van de Rotterdammers worden ook in de acquisitie ingezet als positieve en onderscheidende kenmerken van Rotterdam.

Covid-19

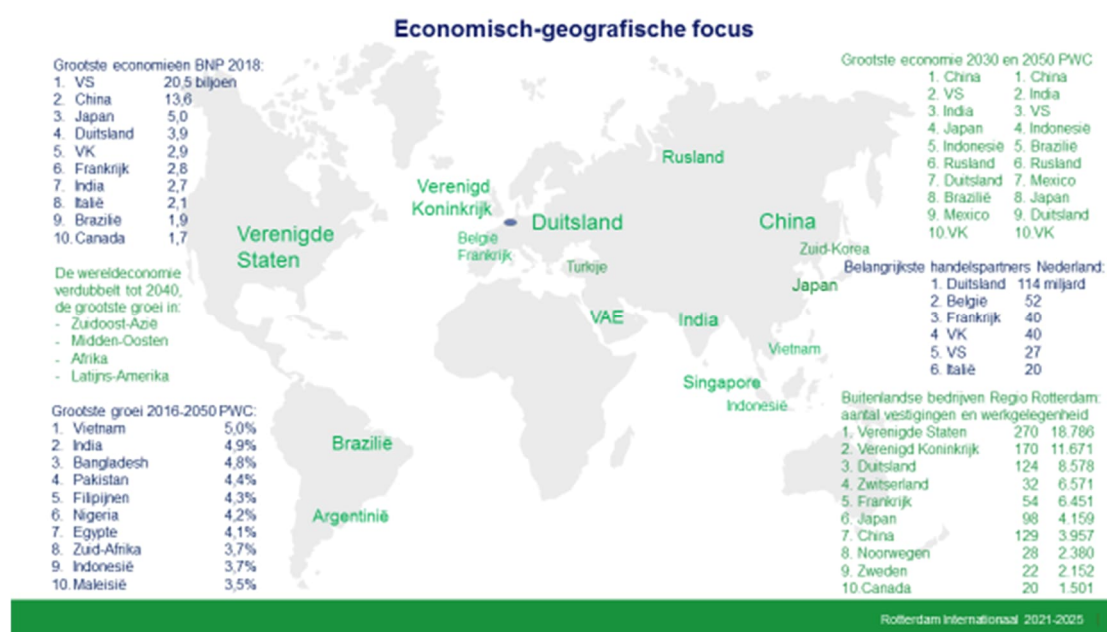
De reisbeperkingen en quarantainemaatregelen als gevolg van covid-19 zijn tijdelijk beperkend bij het onderhouden en aangaan van internationale betrekkingen. Contacten staan noodgedwongen op een lager pitje en kunnen alleen digitaal worden onderhouden. De ervaringen met digitale en hybride missies en evenementen zullen een rol blijven spelen in de internationale betrekkingen, maar kunnen de persoonlijke fysieke contacten niet vervangen is gebleken.

In de herstelfase ligt het accent in het internationale beleid op de relaties met de buurlanden. Duitsland is en blijft topprioriteit, het Verenigd Koninkrijk vraagt voorlopig extra aandacht vanwege de Brexit. België en Frankrijk, maar ook Italië en andere landen in Zuid-Europa zijn in deze periode belangrijker geworden, zeker voor ondernemers.

Afhankelijk van regionale gezondheidssituaties en quarantaineregels kunnen de contacten met andere Europese landen, de Verenigde Staten, Azië, Zuid-Amerika en de Golfregio geleidelijk weer worden aangehaald. De wereldwijde relaties van Rotterdamse bedrijven, instellingen, inwoners en alumni bieden ook kansen voor verdere internationalisering.

De prioritaire landen blijven belangrijk in het internationale beleid, maar daarnaast moet uiteraard ook flexibel ingespeeld kunnen worden op kansen en bedreigingen. De komende periode lijken er naast de bovengenoemde topprioriteiten vooral ook kansen te liggen in de buurlanden, de ASEAN-landen en op langere termijn in Zuid-Amerika.

In Azië bieden Japan en verschillende ASEAN-landen kansen, mede om de afhankelijkheid van productieketens van China te verminderen. De goede relaties met Singapore en Jakarta op het gebied van watermanagement bieden mogelijkheden voor verbreding van de samenwerking met agrofood, afval en circulaire economie. In Zuid-Amerika zijn er op middellange termijn kansen voor de sectoren logistiek, maritiem en Life Sciences & Health, maar ook zorgpunten op het gebied van ondermijning en veiligheid.

4 Kennis

Rotterdam timmert internationaal stevig en gefocust aan de weg en heeft meer impact dan van een middelgrote Europese stad verwacht zou worden. Dat is goed voor de stad en doet ook een groot beroep op de inzet van bestuurders en andere gemeentelijke vertegenwoordigers.

De belangen van Rotterdam als internationale en ondernemende stad betekenen dat de stad aangesloten moet zijn en blijven op nieuwe mogelijkheden en ontwikkelingen. Rotterdam wil internationaal koploper zijn op het gebied van energietransitie, duurzaamheid en circulariteit. Op andere terreinen gaat het vooral om als teamspeler internationaal mee te leren, denken en doen met collega's in andere internationale (vooral West-Europese) steden. Internationale contacten en uitwisselingen in de sfeer van cultuur, sport en maatschappelijke ontwikkeling ondersteunen dat.

Om die kennis te onderhouden, versterken en waar mogelijk te vermarkten, is actieve deelname aan internationale netwerken, conferenties en beurzen een efficiënte en effectieve werkwijze, naast uiteraard deskresearch en digitale kennisuitwisseling. Rotterdam is actief in relevante multilaterale netwerken, projecten en bijeenkomsten (digitaal, hybride of in persoon) en daarnaast in bilaterale uitwisselingen van kennis en ervaringen tijdens inkomende en uitgaande werkbezoeken.

Covid-19

Tijdens de coronacrisis heeft de gemeente het lidmaatschap van internationale netwerken actief gebruikt om digitaal kennis uit te wisselen met andere steden over de gevolgen en de aanpak van de crisis.

Digitale deelname aan onder meer werkgroepen van C40, Eurocities en U20 en de organisatie van het Global Mayors Forum on Accelerating Adaptation in Cities hebben eraan bijgedragen om Rotterdam ook digitaal wereldwijd zichtbaar te maken. Buitenlandse ervaringen worden binnengehaald, de Rotterdamse aanpak uitgevent.

Bestuurlijke deelname aan internationale evenementen en netwerken is primair gericht op het behartigen van stedelijke belangen, profileren en positioneren van de gemeente. Afhankelijk van het belang voor Rotterdam kan de bestuurlijke inzet variëren van bestuursfuncties, deelname aan specifieke thema's en evenementen tot gastheerschap. Portefeuillehouders zijn actief in netwerken op het gebied van stedelijk beleid en stedelijke belangen (U20, Eurocities), klimaatbeleid (C40, GRCN, ICLEI), veiligheid (EFUS) enzovoorts. De inzet in internationale netwerken wordt regelmatig getoetst aan de bestuurlijke prioriteiten.

Rotterdam is ook actief in een aantal specifieke netwerken. De gemeente Rotterdam is een kennisorganisatie met veel specialistische kennis in eigen huis. De gemeentelijke clusters hebben nationaal en internationaal een goede naam opgebouwd, onder meer op het gebied van klimaat, resilience, stedelijke ontwikkeling en beheer, veiligheid en de sociale agenda.

Professionaliteit op deze gebieden vereist ook internationale oriëntatie en kennisuitwisseling. Andere steden maken immers vergelijkbare transitie door op het

gebied van binnenstedelijke ontwikkeling, circulariteit, duurzaamheid, inclusiviteit, mobiliteit, werkgelegenheid. Rotterdam heeft veel kennis te bieden, maar ook input nodig om kennis op hoog peil te houden. Kennisuitwisseling gaat vooral multilateraal via Europese en mondiale netwerken, projecten en evenementen, maar kan ook bilateraal zijn, primair met bevriende steden in West-Europa (zoals Antwerpen en Keulen), maar ook verder weg. Uitgangspunten daarbij zijn wederkerigheid in de kennisuitwisseling, doelmatigheid, soberheid en het vermijden van (de schijn van) belangenverstrengeling.

Internationale contacten, optredens en uitwisselingen van sport en cultuurorganisaties kunnen de positionering en profilering van Rotterdam (ondersteunen en) versterken, zowel bij optredens in het buitenland als internationale evenementen in Rotterdam. Strategische afstemming van ambities en agenda's is daarbij een belangrijke factor.

Het belang van actieve deelname aan internationale netwerken en activiteiten voor de economie en profilering van Rotterdam blijkt ook uit de vestiging van internationale organisaties zoals het Global Center on Adaptation, de toewijzing van conferenties als het World Energy Congress en evenementen als het Eurovisie Songfestival aan Rotterdam. Rotterdam zet in deze netwerken ook actief in op het verwerven van steun als gastheer van toonaangevende evenementen in Rotterdam, zoals de Jeugd Olympische Spelen, Start Tour de France en conferenties op onder meer het gebied van duurzaamheid, energie en mobiliteit.

Internationale bestuurlijke netwerken: positioneren en profileren

<i>Netwerk</i>	<i>portefeuillehouder</i>
Comité van de Regio's	burgemeester
Eurocities (Executive Committee)	burgemeester
Eurocities Knowledge Society Forum	wethouder EWK
Champion Mayors	burgemeester
Global Parliament of Mayors (GPM)	burgemeester
U20	burgemeester
C40 (en Climate Academy in Rotterdam)	burgemeester
Connecting Delta Cities	burgemeester
Global Covenant of Mayors for Climate & Energy	burgemeester
Global Center on Adaptation (+ HQ in Rotterdam)	burgemeester
Global Resilient Cities Network (GRCN).	burgemeester
ICLEI	wethouder DLE
ISWA International Solid Waste Association	wethouder DLE
SEA20	wethouder FOHGP
Metrex	wethouder BWEG
Polis	wethouder MJT
Walk21 The Global Walking Network	wethouder MJT, VZOS
Transport Decarbonization Alliance (TDA)	wethouder MJT
WHO European Healthy Cities Network	wethouder VZOS
World Union of Olympic Cities	wethouder VZOS
Rainbow Cities Network	wethouder HBIS
European Forum for Urban Security (EFUS)	burgemeester
Radicalisation Awareness Network (RAN)	burgemeester
Strong Cities Network (SCN)	burgemeester

5 Samenvatting en aanpak

Het internationale beleid draagt bij aan het gericht versterken van de Rotterdamse economie en ecosystemen, het versnellen van gewenste transitie en het verbreden en vermarkten van de kennis van de gemeente en Rotterdamse bedrijven en organisaties.

Investerings in internationaal beleid zijn vooral inzet in menskracht, waarbij continuïteit en betrouwbaarheid belangrijke factoren zijn. Internationaal is de rol van de gemeente vooral:

- Onderhouden en verstevigen van relevante relaties voor stad, haven en regio
- Positioneren van bedrijven en instellingen
- Profileren van Rotterdam en Rotterdamse iconen
- Verwerven, delen en vermarkten van kennis (voorsprong houden, iconen verzilveren, best practices halen).

In de nieuwe overkoepelende acquisitiestrategie, wordt het aantrekken van buitenlandse bedrijven doelbewust ingezet als instrument voor de transitie naar een digitale, duurzame, circulaire én inclusieve economie. Kernpunten zijn de omslag van kwantiteit naar kwaliteit en de inzet op Goede en Groene Groei. In de Herstel- en vernieuwingsagenda wordt deze lijn doorgezet: “Rotterdam wil zich (inter-) nationaal positioneren als koploper op het gebied van digitalisering, energietransitie en circularisering door concrete voorbeeldprojecten en doorbraken te realiseren. We richten ons op die onderdelen van het ecosysteem die nodig zijn voor de ontwikkeling van een nieuwe economie.”

Rotterdam Internationaal 2021-2025 bouwt voort op de pijlers economie en kennis, maar zet ook in op de verbinding daartussen. De culturele diversiteit en meertaligheid van de Rotterdammers en de expertise en voorbeeldprojecten op gebieden als architectuur, cultuur, inclusiviteit en participatie, zijn sterke troeven. Economische thema's worden meer en meer verbonden met duurzaamheid en inclusiviteit, zoals op het gebied van klimaatadaptatie en resilience. De Rotterdamse inbreng in talloze internationale conferenties, evenementen en netwerken op vele beleidsterreinen en kennisgebieden, alsmede de ervaringen met de organisatie van evenementen, van de Tourstart in 2010 tot het recente Eurovisie Songfestival, worden gebruikt om de Rotterdamse ambities, positie en uitstraling te verzilveren.

Het internationale beleid ondersteunt de gemeentelijke prioriteiten met impulsen uit het buitenland. De bestuurlijke inzet bij inkomende en uitgaande missies, in bijeenkomsten en activiteiten van internationale netwerken en projecten is essentieel voor het realiseren van de ambities van Rotterdam. De buitenlandse ambtsreizen zijn onderdeel van een bredere, meerjarige aanpak, gericht op behartiging van de Rotterdamse belangen in de haven- en logistieke sector, positionering op het gebied van duurzaamheid, watermanagement en veiligheid, verwezenlijking van de internationale ambities voor sport-, cultuur-, congres- en toerismebeleid en uitwisseling van kennis en ervaringen op andere voor Rotterdam relevante terreinen.

De internationale relaties en netwerken van Rotterdam worden, binnen de kaders van het nationale beleid, ingezet om het duurzaam verdienvermogen, de werkgelegenheid en de

kennispositie van stad, haven en regio te versterken. De uitwerking en invulling van deze internationale strategie 2021-2025 in activiteiten en inzet vindt vanzelfsprekend plaats in nauwe afstemming en samenwerking met de nationale, regionale en stedelijke partners.

